

Συνεργασία με τις τρίτες χώρες σε θέματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την ενίσχυση της συνεργασίας με τις τρίτες χώρες σε θέματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (COM(2001) 385 - C5-0538/2001 - 2001/2217(COS))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής (COM(2001) 385 – C5-0538/2001),
- έχοντας υπόψη το άρθρο 149 της Συνθήκης ΕΚ,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 14ης Μαΐου 1997 για το Πράσινο Βιβλίο της Επιτροπής «Εκπαίδευση – Κατάρτιση Έρευνα: τα εμπόδια στην διακρατική κινητικότητα»¹,
- έχοντας υπόψη τη σύσταση 98/56/ΕΚ του Συμβουλίου της 24ης Σεπτεμβρίου 1998 για την ευρωπαϊκή συνεργασία με σκοπό την κατοχύρωση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση²,
- έχοντας υπόψη τη κοινή δήλωση της 19ης Ιουνίου 1999 των ευρωπαϊών υπουργών παιδείας που συνεδρίαζαν στην Μπολόνια,
- έχοντας υπόψη το Πρόγραμμα ALFA (Λατινική Αμερική – Ακαδημαϊκή Κατάρτιση), που βασίζεται στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 443/92 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, περί της οικονομικής και τεχνικής βοήθειας και της οικονομικής συνεργασίας με τις αναπτυσσόμενες χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Ασίας καθώς και περί της οικονομικής συνεργασίας με τις χώρες αυτές³,
- έχοντας υπόψη την απόφαση 2001/196/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2001, περί σύναψης συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των ΗΠΑ για την ανανέωση του προγράμματος συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης⁴,
- έχοντας υπόψη την απόφαση 2001/197/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2001, περί σύναψης συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της κυβέρνησης του Καναδά για την ανανέωση ενός προγράμματος συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της κατάρτισης⁵,
- έχοντας υπόψη τα αποτελέσματα μιας μελέτης με τίτλο «Παγκοσμιοποίηση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης: συστάσεις για μια συνεκτική απάντηση εκ μέρους της

¹ ΕΕ C 167 της 2.6.1997, σ. 94.

² ΕΕ L 270 της 7.10.1998, σ. 56.

³ ΕΕ L 52 της 27.2.1992, σ. 1.

⁴ ΕΕ L 71 της 13.3.2001, σ. 7.

⁵ ΕΕ L 71 της 13.3.2001, σ. 15.

Ευρωπαϊκής Ένωσης»¹,

- έχοντας υπόψη την τελική έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου σχετικά με τις αρμοδιότητες και την κινητικότητα της 14ης Δεκεμβρίου 2001²,
  - έχοντας υπόψη τα στατιστικά στοιχεία της UNESCO, του ΟΟΣΑ και της EUROSTAT,
  - έχοντας υπόψη το άρθρο 47, παράγραφος 1, του Κανονισμού του,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτισμού, Νεότητας, Παιδείας, Μέσων Ενημέρωσης και Αθλητισμού και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων, Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Κοινής Ασφάλειας και Αμυντικής Πολιτικής (A5-0035/2002),
- A. εκτιμώντας ότι, βάσει του άρθρου 149, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ, η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας ποιοτικής εκπαίδευσης ενθαρρύνοντας τη μεταξύ κρατών μελών συνεργασία και, εάν είναι αναγκαίο, στηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους,
- B. εκτιμώντας ότι, βάσει του άρθρου 149, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη προωθούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους σε θέματα εκπαίδευσης διεθνείς οργανισμούς,
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης ευνοεί τις σχέσεις καλής γειτονίας και αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ των λαών, στοιχείο απαραίτητο για την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών στον σύγχρονο πολυεθνικό και διαθρησκευτικό κόσμο,
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι αρκετές χώρες καταβάλλουν επί του παρόντος μεγάλες προσπάθειες προκειμένου να αποκτήσουν διεθνώς ανταγωνιστικά συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, προσπάθεια που πρέπει πάντα να προσανατολίζεται προς την όσο το δυνατόν ευρύτερη συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο,
- Ε. υπενθυμίζοντας ότι στις Δηλώσεις της Μπολόνια (1999) και της Πράγας (2001), οι Υπουργοί Παιδείας 32 ευρωπαϊκών χωρών προχώρησαν προς την κατεύθυνση μιας ευρωπαϊκής εναρμόνισης των πτυχίων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αλλά ότι η προσπάθεια αυτή πρέπει να επιβεβαιωθεί και σε επίπεδο εθνικών διατάξεων,
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι πολλά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έθεσαν ως στόχο να αυξήσουν τον αριθμό των αλλοδαπών φοιτητών που γίνονται δεκτοί στα ιδρύματά τους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης,
- Z. υπενθυμίζοντας ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά την ειδική συνεδρίασή του στο Τάμπερε, στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999, επιβεβαίωσε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να διασφαλίσει ίση μεταχείριση έναντι των υπηκόων τρίτων χωρών που κατοικούν νομίμως στο έδαφος ενός των κρατών μελών της και ότι μια περισσότερο ενεργητική πολιτική σε θέματα μετανάστευσης πρέπει να έχει ως στόχο την παροχή προς τα άτομα αυτά δικαιωμάτων και υποχρεώσεων παρόμοιων με εκείνων των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης· θεωρώντας επίσης ότι θα ήταν σκόπιμο να επιτραπεί στους

¹ Academic Cooperation Association (ACA), υπό την αιγίδα της Επιτροπής, Σεπτέμβριος 2000.

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων.

υπηκόους τρίτων χωρών που είναι εγκατεστημένοι νομίμως και συμμετέχουν σε κοινοτικό πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών, να κάνουν χρήση των διατάξεων του κοινοτικού κεκτημένου όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία και την ισότητα μεταχείρισης, και κατά συνέπεια οι προτάσεις της Επιτροπής επί του θέματος αναμένονται με μεγάλο ενδιαφέρον,

- H. λαμβάνοντας υπόψη την απουσία στατιστικών στοιχείων για την κινητικότητα σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο και την απουσία εναρμόνισης στους ορισμούς περί της φοιτητικής ιδιότητας,
- Θ. εκτιμώντας ότι η «αυθόρμητη» κινητικότητα, προσωπικού δηλ. χαρακτήρα, δεν μπορεί να ικανοποιήσει από μόνη της τη διεθνή ζήτηση κινητικότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και ότι τα προγράμματα κινητικότητας διατηρούν από αυτή την άποψη όλο τους το ενδιαφέρον,
- I. υπενθυμίζοντας ότι εδώ και χρόνια οι ΗΠΑ φιλοξενούν περισσότερους αλλοδαπούς φοιτητές από ό,τι το σύνολο των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα τρία τέταρτα των ξένων σπουδαστών στην ΕΕ συνεχίζουν τις σπουδές τους στις χώρες που εξασφαλίζουν τις καλύτερες εκπαιδευτικές και πολιτιστικές ευκαιρίες σε διεθνές επίπεδο,
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, για τους κινητικούς σε διεθνές επίπεδο φοιτητές, η γνώση της γλώσσας στην οποία γίνεται ένα πρόγραμμα σπουδών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την επιλογή του τόπου σπουδών,
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το ακαδημαϊκό επίπεδο του προγράμματος σπουδών, οι προϋποθέσεις αναγνώρισης από τη χώρα καταγωγής των αποτελεσμάτων και ενδεχομένως του αποκτώμενου πτυχίου, το κόστος τόσο των σπουδών όσο και της παραμονής, οι άνισες διοικητικές διατάξεις και οι ενίοτε μακροχρόνιες διαδικασίες καθώς και η δυνατότητα χορήγησης ενός βοηθήματος για την κινητικότητα, αποτελούν ισάριθμους καθοριστικούς παράγοντες που, όπως και οι προϋποθέσεις διαμονής, επηρεάζουν την επιλογή ενός τόπου σπουδών,
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, εάν θέλουμε να προαγάγουμε την κινητικότητα των φοιτητών σε διεθνές επίπεδο, θα πρέπει να φροντίσουμε να βελτιώσουμε την πρόσβαση και τη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με τις σπουδές που προσφέρουν τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- ΙΕ. εκτιμώντας ότι θα πρέπει να μπορεί να προσφερθεί στον όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό νέων, όποια και αν είναι η καταγωγή τους, το οικογενειακό τους περιβάλλον και οι οικονομικές τους δυνατότητες, η δυνατότητα συμμετοχής στα προγράμματα ανταλλαγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χάρη κυρίως στη θέσπιση οικονομικών ενισχύσεων που προβλέπονται στα προγράμματα ανταλλαγής και μπορούν να προστεθούν, στο μέτρο του δυνατού, στις εθνικές υποτροφίες,
- ΙΣΤ. εκτιμώντας ότι η ηλεκτρονική εκπαίδευση μπορεί να αποτελέσει ένα πρώτο βήμα για την δημιουργία της κινητικότητας φοιτητών και διδασκόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των τρίτων χωρών,
- ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχουν πολλά προγράμματα της ΕΕ για τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ότι τα προγράμματα αυτά

καλύπτουν σχεδόν όλες τις χώρες και περιοχές του πλανήτη, αλλά ότι το οικονομικό πλαίσιο της εν λόγω συνεργασίας είναι περιορισμένο,

- ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα προγράμματα συνεργασίας με τις ΗΠΑ και τον Καναδά, όπως και το Πρόγραμμα ALFA, που αφορά τη συνεργασία με τη Λατινική Αμερική, δίνουν έμφαση στην πολυμερή και θεσμική συνεργασία και θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως υπόδειγμα για τις μελλοντικές τάσεις αυτού του είδους της συνεργασίας,
- ΙΘ. εκτιμώντας ότι η συνεργασία στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αναπτυξιακή συνεργασία,
- Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενίσχυση των προγραμμάτων πολιτιστικής συνεργασίας με τρίτες χώρες, στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας, μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη ευρέως φάσματος στόχων, όπως η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης πολλών λαών και η ανύψωση του ορίου φτώχειας,
- ΚΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κινητικότητα των σπουδαστών εντός των κρατών μελών πρέπει να διασφαλίζει αξιοπρεπείς συνθήκες εισόδου και διαμονής για λόγους σπουδών· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι συνθήκες αυτές πρέπει να εξασφαλίζουν υψηλής ποιότητας εκπαίδευση και δομές διδασκαλίας που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ξένων σπουδαστών,

Γενικές εκτιμήσεις

1. επικροτεί την πρωτοβουλία της Επιτροπής να ξεκινήσει συζήτηση για τη διεθνή συνεργασία σε θέματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, θεωρεί όμως ότι η εν λόγω ανακοίνωση δεν περιέχει ακόμη κάποια επαρκή ανάλυση της κατάστασης και ότι οι προτεινόμενοι στόχοι και τα σχεδιαζόμενα μέτρα πρέπει να διευκρινισθούν και να τεκμηριωθούν καλύτερα·
2. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εργαστούν για την προσέγγιση των βασικών ορισμών και των κυριότερων δεικτών στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ώστε να συνεχίσουν τη συνεργασία τους στο πεδίο της επεξεργασίας και της συγκέντρωσης των στοιχείων που αφορούν τη διεθνή κινητικότητα στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε συνεργασία με την EUROSTAT και τους διεθνείς οργανισμούς σαν τον ΟΟΣΑ και την UNESCO·
3. χαιρετίζει την επικείμενη δημοσίευση της ανακοίνωσης της Επιτροπής για την ανωτάτη εκπαίδευση και την ανάπτυξη διότι φρονεί ότι η εκπαίδευση αποτελεί ένα από τους παράγοντες που μπορούν να συμβάλουν με τον καλύτερο τρόπο στην εξάλειψη της φτώχειας στον κόσμο·
4. καλεί τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη συνεργασία τους στον πολιτιστικό τομέα, αποδίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στις περιοχές που οι συνθήκες διαβίωσης έχουν επιδεινωθεί λόγω συγκρούσεων ή φτώχειας·

Κατοχύρωση της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

5. εκτιμά ότι η Ένωση οφείλει να προσφέρει μια εκπαίδευση υψηλού επιπέδου για να εξασφαλίσει μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα απέναντι στη διεθνή αγορά της

κατάρτισης και ότι πρέπει επομένως να συνεργασθεί για την βελτίωση της ποιότητας και την μεγαλύτερη υποδοχή στα ευρωπαϊκά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·

6. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν στις προσπάθειές τους για τη συνεργασία με τρίτες χώρες στον τομέα της ανωτάτης εκπαίδευσης και την ηλεκτρονική εκπαίδευση·
7. συνιστά στην Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εξετάσουν τη δυνατότητα θέσπισης ενός ευρωπαϊκού σήματος ποιότητας για ένα σύνολο διακρατικών διδακτικών κύκλων·
8. συνιστά στην Επιτροπή και τα κράτη μέλη να επαγρυπνούν όσον αφορά την κυκλοφορία παραπλανητικών διαφημίσεων για σπουδές και την αναγνώριση των διπλωμάτων στην οποία προβαίνουν επιχειρήσεις μόνο για εμπορικούς λόγους·
9. συνιστά στα κράτη μέλη να προωθούν συστηματικά τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών σε όλους τους κλάδους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·
10. συνιστά να προσφέρεται εκ συστήματος στους αλλοδαπούς φοιτητές διδασκαλία στη γλώσσα της χώρας φιλοξενίας·
11. καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει τη βελτίωση και προαγωγή του συστήματος επικύρωσης των πανεπιστημιακών κεκτημένων (ECTS)·
12. καλεί επιτακτικά τα κράτη μέλη να παρακινήσουν τα πανεπιστήμια ώστε να παρέχουν ευρύτερη ενημέρωση για εκπαιδευτικές δυνατότητες σε τρίτες χώρες·
13. ζητεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση να προωθήσει τη δημιουργία κοινών κύκλων σπουδών μεταξύ των πανεπιστημίων των κρατών μελών που θα οδηγούν, στο μέτρο του δυνατού, στην έκδοση κοινών πτυχίων·
14. εκτιμά ότι η ΕΕ θα πρέπει να προαγάγει τον συντονισμό, τις ανταλλαγές εμπειριών και μεθόδων μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της διάδοσης των πληροφοριών που αφορούν την ποιότητα και τα περιεχόμενα των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε διεθνές επίπεδο, καθώς και τις δυνατότητες για υποδοχή σπουδαστών σε αυτά·
15. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν στην στενή συνεργασία με τρίτες χώρες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να συμπεριλάβουν κυρίως τις αναπτυσσόμενες χώρες·

Τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η προαγωγή της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

16. καλεί την Επιτροπή να προτείνει, αφού κάνει πρώτα μια απογραφή των υπαρχόντων προγραμμάτων, νέα προγράμματα διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·
17. εκτιμά ότι οι μελλοντικοί προσανατολισμοί πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι η κινητικότητα των φοιτητών δεν αποτελεί κατ' αρχήν παρά ένα μόνο στοιχείο των προγραμμάτων συνεργασίας και ότι οι ανταλλαγές διδασκόντων, η επεξεργασία κοινών προγραμμάτων σπουδών και η δημιουργία συστημάτων αμοιβαίας αναγνώρισης μαθημάτων και πτυχίων έχουν κεφαλαιώδη σημασία·

18. φρονεί ότι μέχρις ότου επιτευχθεί αυτόματη αναγνώριση των κύκλων σπουδών τριτοβάθμιου και πανεπιστημιακού επιπέδου, καθώς και των πανεπιστημιακών τίτλων, δεν θα υπάρξει πραγματικά ελεύθερη κυκλοφορία φοιτητών και πτυχιούχων στην Ευρωπαϊκή Ένωση·
19. συνιστά στην Επιτροπή να εξετάσει τη δυνατότητα χορήγησης ευρωπαϊκού πανεπιστημιακού σήματος ποιότητας σε κύκλους κατάρτισης που παρέχονται από ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανεγνωρισμένα για την ποιότητα της διδασκαλίας τους και για τη φιλοξενία που επιφυλάσσουν στους φοιτητές που προέρχονται από τρίτες χώρες·
20. εκτιμά ότι το ανωτέρω ευρωπαϊκό πανεπιστημιακό σήμα ποιότητας θα μπορούσε να ωφελήσει τους κύκλους εκπαίδευσης και κατάρτισης των ευρωπαϊκών τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που έχουν συνεργασία με ένα ή περισσότερα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τρίτων χωρών, θεμελιωμένη στις βασικές αρχές των προγραμμάτων ERASMUS και ECTS·
21. καλεί την Επιτροπή να εξετάσει, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση Πανεπιστημίων, τη δυνατότητα σύστασης ομάδας ανεξαρτήτων διεθνών εμπειρογνομόνων, που θα επιφορτισθεί με τη χορήγηση αυτού του ευρωπαϊκού σήματος ποιότητας σε κύκλους κατάρτισης που παρέχονται από ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανεγνωρισμένα για την ποιότητα της διδασκαλίας τους και της φιλοξενίας που επιφυλάσσουν στους αλλοδαπούς φοιτητές·
22. επιθυμεί όπως η Επιτροπή εξετάσει τη σκοπιμότητα τα εμπλεκόμενα ιδρύματα να λάβουν χρηματοδοτήσεις-κίνητρα εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς υποστήριξη των εθνικών χρηματοδοτήσεων από φορείς της αυτοδιοίκησης, των επιχειρήσεων και από πολυμερείς εταιρικές οργανώσεις·
23. ζητεί από την Επιτροπή να πραγματοποιήσει με τη συνεργασία των κρατών μελών αντικειμενική μελέτη σχετικά με τις προτιμήσεις και τις ανάγκες των φοιτητών όσον αφορά χώρες και γλώσσες, ώστε οι δραστηριότητές της σε θέματα διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση να εστιαστούν στα πραγματικά αιτήματα, όπως απορρέουν από την προαναφερθείσα μελέτη, οπότε να παρουσιάσει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο προτάσεις για την ενίσχυση των υπαρχόντων προγραμμάτων ή για την εκκίνηση πιλοτικών σχεδίων στο πνεύμα των προτάσεων που παρουσιάστηκαν παραπάνω· επισημαίνει ωστόσο την ιδιαίτερη σημασία που έχει ο χώρος της Μεσογείου, ειδικά μάλιστα μετά την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Γάνδης·
24. καλεί τα κράτη μέλη να μην υποτιμήσουν στα πολιτιστικά τους προγράμματα συνεργασίας τη σημασία που έχει η ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για τις χώρες της Μεσογείου, για τις οποίες το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ήδη εκπονήσει κοινή στρατηγική·
25. επισημαίνει ότι οι χώρες αυτές αντιπροσωπεύουν αρχαίους και ποικίλους πολιτισμούς και κουλτούρες που προϋποθέτουν ειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό για την ανάπτυξή τους·
26. ζητεί από την Επιτροπή να συμπεριλάβει, στο πλαίσιο της προενταξιακής βοήθειας και των προγραμμάτων, χρηματοδότηση για την ανάπτυξη πολιτιστικών εταιρικών

σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και των υποψηφίων χωρών·

27. καλεί την Επιτροπή να προβλέψει, στα προγράμματα ανοικοδόμησης και αναπτυξιακής βοήθειας, καθώς και στα σχέδια που στοχεύουν στη στήριξη της διαδικασίας μετάβασης προς την οικονομία της αγοράς και την ενίσχυση της δημοκρατίας, πρωτοβουλίες που θα παρέχουν στις τρίτες χώρες και τα κράτη μέλη της ΕΕ τη δυνατότητα της από κοινού ανάπτυξης προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, ανταλλαγές σπουδαστών και υποτροφίες, καθώς και επιχορηγήσεις με στόχο την επαγγελματική ενσωμάτωση για τα άτομα που προτίθενται να επιστρέψουν στην χώρα καταγωγής τους, και τούτο προκειμένου να αποφεύγεται η διαρροή εγκεφάλων·
28. ζητεί από την Επιτροπή, μετά τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου και εν όψει της ανάγκης ενίσχυσης του διαλόγου μεταξύ των πολιτισμών, να θέσει σε λειτουργία ένα πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών με τρίτες χώρες, από διάφορες περιοχές του κόσμου, το οποίο να προωθεί τις αξίες της ανοχής, της ελεύθερης ανταλλαγής ιδεών και γνώσεων μέσω της επαγγελματικής, ακαδημαϊκής, πολιτιστικής και πολιτικής γνωριμίας·
  -
  -
29. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, τις κυβερνήσεις των κρατών μελών, καθώς και στις κυβερνήσεις των υποψηφίων προς ένταξη χωρών.